

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Bashir Hajo, stadsarkitekt

Tel: 0278-251 18

E-post: samh.bygg@bollnas.se

Planbeskrivning

Laga kraft december 2014

Detaljplan för del av Kilafors Bangård, Granbo 5:1 och Kilarne 3:29 m fl. Kilafors tätort, Bollnäs kommun, Gävleborgs län

Handlingar

Plan- och genomförandebeskrivning
Plankarta med bestämmelser
Miljökonsekvensbeskrivning

Planbeskrivning

PLANENS SYFTE

Detaljplanen syftar till att möjliggöra en utbyggnad av bangården i Kilafors söderut samt en ny tillfartsväg till Bruket med en planskild korsning under järnvägen.

Detaljplanen ger förutsättningar för att stänga Bruksallén och Björnnäsvägen och ersätta dem med en ny väg som blir en förlängning av Polgatan och som passerar under järnvägen. Planen innebär också att området för järnvägstrafik utökas för att öka kapaciteten på Kilafors bangård. I samband med ombyggnad av bangården görs också bulleråtgärder på berörda fastigheter.

FÖRENLIGT MED 3, 4 OCH 5 KAP. MILJÖBALKEN

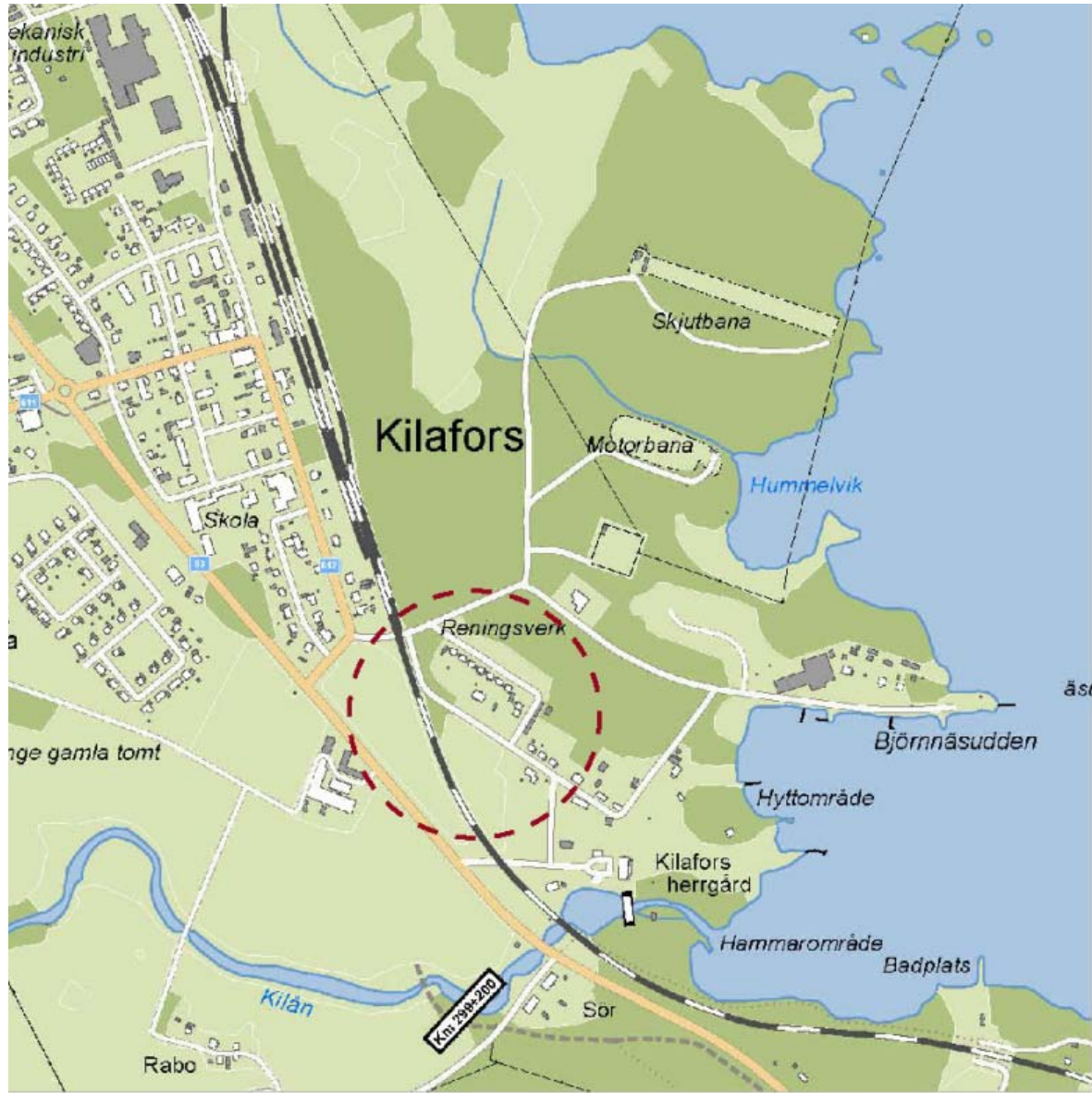
Planområdet ligger inom område med riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 3 kap 6§ miljöbalken (MB) och inom riksintresse för turism och friluftsliv 4 kap 2§ MB. Järnvägen och riksväg 83 är av riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8§ MB. Planen medför inte någon negativ påverkan på något riksintresse.

En järnvägsplan tas fram tillsammans med en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för Kilafors bangård. Detaljplanen omfattar förändringar som följer av järnvägsplanen men som inte regleras i järnvägsplan, såsom den föreslagna huvudgatan. En MKB tas fram till detaljplanen för att utreda miljökonsekvenserna av den nya tillfartsvägen och andra förändringar som följer av ombyggnaden av järnvägen i Kilafors.

PLANDATA

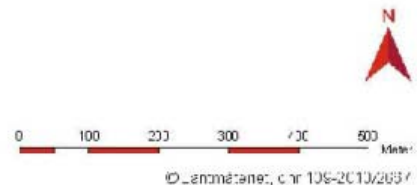
Lägesbestämning

Området ligger vid Bruket i södra delen av Kilafors tätort, ca 500 m söder om Kilafors station och direkt norr om Kilafors herrgård.

Översikt Kilafors

--- Detaljplaneområde

Areal

Planområdet är ca 13,6 hektar stort och omfattar Kilafors bangård syd samt anslutande jordbruksmark och befintlig bostadsbebyggelse vid Bruket öster om järnvägen.

Markägoförhållanden

Marken ägs till största delen av Bollnäs kommun. Detaljplanen omfattar även ett antal privata fastigheter vid Bruket.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

Gällande översiktsplan för Bollnäs kommun antogs år 1990. Kommunen arbetar med att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan.

Som grund för arbetet med översiktsplanen har kommunen börjat ta fram ortsanalyser, bland annat för Kilafors, I april 2012 hölls med medborgardialog där man samtalade om Kilafors framtida utveckling, vilket har sammanfattats i dokumentet *Hur ser framtiden ut för Kilafors*. Under dialogen framhölls vikten av bra kommunikationer, främst X-tåget till/från Kilafors, samtidigt som boende i Kilafors vill minimera järnvägens negativa effekter som buller. I dialogen framhölls också behovet av fler tomter/bostäder i attraktiva lägen i Kilafors.

Detaljplaner

Planen berör följande detalj- stads- och byggnadsplaner:

Plan nr	Namn	Antagen
138	Del av Kilafors stationssamhälle	1951-03
153	Kilafors stationssamhälle	1953-11
290	Hanebo bandel 1:6, Kilarne 3:50 m fl	1975-11

Kommunala beslut i övrigt

Bollnäs kommun har lokala miljömål för år 2013-2020 som antogs i maj 2013. Två av dessa påverkas direkt av detaljplanens genomförande: ett rikt odlingslandskap samt god bebyggd miljö.

Strandskydd

En mindre del av odlingsmarken i södra delen av detaljplaneområdet ligger inom strandskyddat område och syftet med strandskyddet skall bevaras. Men i och med att det finns en allé inom delar av det strandskyddade området som skyddas med de generella biotopsskyddet samt att denna detaljplan krävs för att det ska vara möjligt att göra de åtgärder som krävs i och med Järnvägsplanen för Kilafors Bangård som är ett mycket angeläget intresse så föreslås att strandskyddet upphävs inom området i plankartan betecknat a2.

Miljökonsekvensbeskrivning

Syfte

MKB tar upp miljökonsekvenser för planen och jämförs med en situation utan exploateringen, ett så kallat nollalternativ, skadeförebyggande åtgärder samt eventuella kompensationsåtgärder behandlas och vägs in i konsekvensbedömningen.

Konsekvenser

Ny vägsträckning innebär stora negativa konsekvenser för landskapsbild och kulturmiljö genom den förrändring i det dagens vägnät och i det till bruksmiljön angränsande odlingslandskapet. Avledning av vatten från den djupt liggande vägporten kan, om stora

vattenmassor läns pumpas upp och om inte vattnet hinner infiltreras i marken innan det når Kilån, riskera att grumla Kilån.

Anläggande av en planskild passage under järnvägen med separerad gång- och cykelväg innebär en säkrare trafiksituation för oskyddade trafikanter samt en ökad tillgänglighet mellan Kilafors och Bruket. För delar av området innebär det en längre resväg.

Målet ett rikt odlingslandskap påverkas negativt av planförslaget då jordbruksmark tas i anspråk för den föreslagna huvudgatan. Målet en god bebyggd miljö påverkas positivt då planförslaget innebär att bulleråtgärder genomförs för att minska bullerstörningarna vid bostadsfastigheterna i området.

Åtgärder

Trafikverkets kapacitetshöjande åtgärder innebär att bullerskyddsåtgärder vidtas för fastigheter inom planområdet i form av bullervall respektive lokala skärmar vid uteplatser samt fasadåtgärder.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Planförslag

Byggnadskultur och gestaltning

Kilafors bangård ligger i anslutning till Kilafors samhälle strax norr om Bruket. Den norra delen av bangården omges av ett odlingslandskap. Längst i söder rinner Kilån som mynnar i Bergviken. Ån har varit av stor betydelse för utvinning av vattenkraft och i åns mynning grundades Kilafors bruk år 1725. Vid mitten av 1700-talet omfattade bruket hammare, smedsbostäder, herrgård och samt några ytterligare byggnader. Utmärkande för bruken från 1700-talet var att de byggdes upp enligt symmetriska principer. I Kilafors låg herrgårdsbyggnaden i änden av infartsvägen med flyglar på ömse sidor om huvudbyggnaden. Arbetarbostäderna låg vid Bruksgatan. Söder om planområdet ligger Kilafors herrgårdsmiljö. En stor del av brukssamhällets struktur och miljö finns kvar i gatunätets rutnät, alléer och trädplaneteringar i dagens bruksområde. Även herrgården och en del arbetarbostäder finns kvar.

Kilafors samhälle växte fram under 1800-talets andra hälft kring järnvägsstationen. Invid järnvägen byggdes ett flertal flerfamiljsbostäder för de anställda vid järnvägen. Successivt tillkom även bebyggelse längs den nya landsvägen in till samhället. Åren runt 1920 hade orten utvecklats till en kommersiellt och administrativt centrum. Från slutet av 1960-talet minskade turtätheten på Norra stambanan och uppehåll i Kilafors. Stationen fungerade sedan enbart som väntrum. Persontrafiken på banan Söderhamn-Kilafors upphörde 1971.

En av de gamla arbetarbostäderna från brukssamhället utmed Bruksgatan (t.v.) och entrén till Kilaforsherrgård (t.h.). Foto Vectura.

Under 1950/60-talet förtätades Kilaforsherrgård med bostadsbebyggelse i form av kedjehus utmed Masugnsgatan samt fristående villor utmed Bruksgatan. För att skydda de kulturvärden som finns i de gruppbyggda husen längs Masugnsgatan läggs två skyddsbestämmelser till i detaljplanen. Byggnaderna får inte rivas och vid renovering och förändringar ska tidstypiska material användas. Typiskt för husen är den röda färgen, tegeltaken och fasaderna i träpanel. Även fönsterutformningen är mycket tidstypisk och bör behållas.

Fristående villor utmed Bruksgatan (t.v.) och kedjehus utmed Masugnsgatan (t.h.). Foto Vectura.

Natur

Mark och vegetation

Marken inom planområdet utgörs av odlingsmark närmast järnvägen, tomtmark vid Bruket samt skogsmark i öster. Tillfartsvägen som kommer i Polgatans förlängning kommer skära igenom odlingsmarken på båda sidor om järnvägen vilken bedöms bli svår att bruka i framtiden då delarna som blir kvar blir små. Tillfartsvägen kommer att gå igenom ett skogsområde mellan Smedjegatan och Björnnäsvägen vilket kommer innebära att viss del träd kommer behöva fällas.

Vid Bruksallén finns en trädallé vilken är skyddad av det generella biotopskyddet.

Förorenad mark

Befintliga järnvägsområden är riskområden för markföroreningar.

Radon

Planen medger ingen bebyggelse där särskilda krav på utförandet behöver ställas för att skydda mot radon.

Fornlämningar

Det finns inga registrerade fornlämningar i området. För att fastställa förekomsten av fasta fornlämningar inom området kommer en arkeologisk utredning enligt KML att utföras.

Bebyggelseområden

Bostäder

Planen innebär att bostadstomterna Kilarne 3:56, 3:57 och 3:58 försvinner. Dessa är inte bebyggda idag och de ligger för nära järnvägen för att vara lämpliga för nya bostäder. Tomterna tas därför i stället i anspråk av den nya förlängningen av Polgatan.

Fastigheterna inom Kilarne 3:64, 3:66 till och med 3:73 samt 3:78 kommer att skyddas mot buller av en ny bullervall.

Fastigheterna inom Kilarne 3:64, 3:66 till och med 3:73 samt 3:78. Foto: Vectura.

Fastigheten Kilarne 3:64 är obebodd idag. Tillgängligheten för den östra delen av 3:64 är löst via Smedjegatan. Den västra delen av fastigheten planläggs för naturmark då den ligger nära järnvägen och inte bedöms som lämplig för bostäder. Tillfarten till Kilarne 3:73 behöver lösas med ett servitut på Kilarne 3:64.

Fastigheten Kilarne 3:78 som idag är planlagd för handelsändamål och värmecentral planläggs även för bostadsändamål och kontor vilket ger möjlighet att bygga om befintlig byggnad till bostad samt att bedriva handel- och kontorsverksamhet inom fastigheten.

Garage

Längs Smedjegatan finns två garagelängor med förråd som inte utgör något hinder för trafik och kommer därför att vara kvar

Polgatans förlängning ansluter till befintlig korsning vid Bruksgatan/Smedjegatan. Foto: Vectura.

Offentlig service, kommersiell service m.m.

Service som skola, butiker, vårdcentral, sporthall m.m. finns i Kilafors centrum, väster om järnvägen.

Tillgänglighet

Skola, fritids och förskolor finns idag väster om järnvägen och flertalet målpunkter som besöks i undervisningen finns öster om järnvägen. Idag passerar klasserna i plankorsning vid Björnnäsvägen. Den nya tillfartsvägen innebär en 600 meter längre väg för skoleleverna att nå skogen, vägen planeras med en separerad gång- och cykelbana.

En planskild korsning, stängning av de två befintliga plankorsningarna samt en separerad gång- och cykelväg är bättre ur trafiksäkerhetssynpunkt och ger i sin tur en ökad tillgänglighet mellan Kilafors och Bruket.

Friytor

Lek och rekreation

På östra sidan om järnvägen finns skogsområde som används för promenader och bär- och svampplockning, här finns också badplatser. Området besöks ofta av skolklasser i sin undervisning. Öster om järnvägen finns också en motorbana som nås via Björnnäsvägen. Vid Masugnsvägen ligger en bollplan som främst används av boende i området. En följd av planen är att friluftsområden i flera fall blir svårare att nå, men att passagen under järnvägen är trafiksäker.

Odling

Inom planen finns mark för odling som hör till Herrgården. Inom mark avsedd för odling ska servitut för tillgänglighet till järnvägsspåren skapas. Utrymme för avledning av vatten från pumpstationen vid vägporten är reserverat. Avledning kan ske i dike eller i ledning.

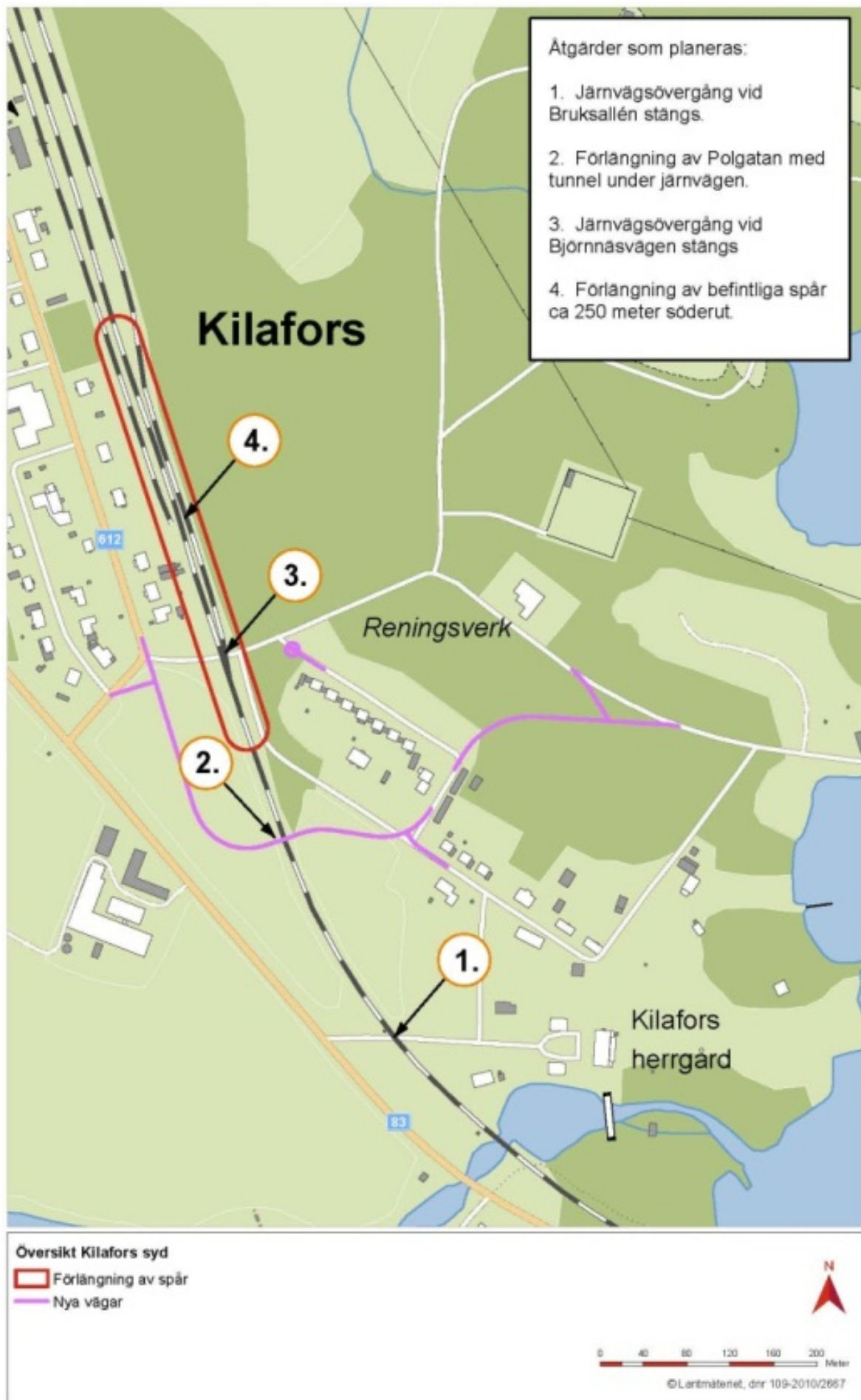
Gator och trafik

Gatunät, biltrafik

Syftet med förändringen är att ta bort två plankorsningar utmed järnvägen och ersätta dem med en trafiksäker underfart. Planförslaget innebär att vägstrukturen i området kommer att förändras. Polgatan förlängs och blir ny huvudgata. Den befintliga gatustrukturen med rutnätet vid Bruket kommer att brytas upp med den nya huvudgatan samtidigt som Björnnäsvägen och Bruksallén stängs och Masugnsvägen förses med en vändplan. Björnnäsvägen kommer när den stängs att tas bort och bli naturmark.

Eftersom den nya huvudgatan passerar under järnvägen krävs långa ramper för att komma ner i tillräckligt låg höjd för att komma under järnvägen. Lösningen leder till stora slänter och inverkar negativt på odlingsmöjligheterna väster om järnvägen när en sammanhängande odlingsyta klyvs i två. För att anpassa slänterna till omgivande landskap ska släntkrön rundas. Planen är anpassad för att rymma rundade släntkrön inom användning för gator.

I järnvägsplanen ersätts inte Bruksallén utan all trafik till och från Kilafors Herrgård anvisas från Polgatans förlängning via Bruksgatan och in till herrgården. Bruksgatan är en villagata med bostadshus. Utredning av åtgärder pågår och kommer att påverka den detaljplan som håller på att upprättas för Kilafors Herrgård m fl.

Perspektiv över ny vägport vid Smedjegatans förlängning och omkringliggande ytor. Illustration från gestaltningsprogrammet till järnvägsplan Kilafors bangård.

Gång- och cykeltrafik

Parallellt med Smedjegatans förlängning byggs ny gång- och cykelväg. Idag så finns ingen separerad gång- och cykelväg utan järnvägen passeras ihop med övrig trafik i plan. Den föreslagna ersättningsvägen innebär en säkrare passage under järnvägen för oskyddade trafikanter och fordonstrafik då korsningen blir planskild och får separerad gång- och cykelbana

Kollektivtrafik

Befintlig hållplats efter riksvägen kommer att flyttas. Hållplatsen ligger utanför detaljplanen.

Parkering

En uppställningsplats för bussar till herrgården placeras längsmed Bruksallén vid entrén till herrgården. Vändyta för bussar inryms i detaljplan för Herrgården.

Hälsa och säkerhet

Störningar

Området är idag utsatt för buller från järnvägen med ljudnivåer som ligger över de riktvärden som gäller för väsentlig ombyggnad. En utbyggnad av godsbangården innebär en ökning av antal tåg vilket kommer ske succesivt.

För att förbättra ljudmiljön för de boende längs Masugnsgatan/ Bruksgatan planeras en bullervall som placeras mellan järnvägen och fastigheterna Kilarne 3:64, 3:73 och 5:1.

Buller och vibrationer uppstår även under byggtiden i form av maskiner och markarbeten. För byggtiden gäller riktvärden enligt Naturvårdsverkets allmänna råd, 2004:15.

Frågor kring buller och vibrationer beskrivs i detaljplanens MKB.

Trafiksäkerhet

Den nya planskilda korsningen i Smedjegatans förlängning, stängning av de två befintliga plankorsningarna samt en separerad gång- och cykelväg utmed Smedjegatan bidrar till en ökad trafiksäkerhet i området.

Tillfartsvägen innebär att trafiken leds närmare befintlig bostadsbebyggelse då de två befintliga plankorsningarna vid Bruksallén och Björnnäsvägen stängs. Vid norra delen av Masugnsvägen kommer trafiken däremot att minska då Björnnäsvägen stängs av för trafik och återställs. Konsekvenserna för hälsa och säkerhet utreds närmare i detaljplanens miljökonsekvensbeskrivning.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Vatten- och avloppsledningar inom kvartersmark betecknas med "u" och får inte bebyggas för att möjliggöra reparationer m.m. av ledningarna.

El och tele

Korsande el- och telekablar tillhör Fortum respektive Skanova. Ingen omläggning av dessa planeras ske.

Avfall

Borab ansvarar för kommunens avfallsverksamhet. Den nya huvudgatan och vändplatser dimensioneras för renhållningsfordons framkomlighet.

Värme

Fjärrvärme finns efter Björklundsvägen i norr, men är inte utbyggt i Bruksområdet.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från det datum planen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning, huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmänna platser som inte har beteckning a1 i plankartan. De områden som är betecknat a1 sköts av en gemensamhetsanläggning. Kilarne GA:3 är en gemensamhetsanläggning som haft ansvaret som väghållare under lång tid i området. Vägarna inom gemensamhetsanläggningen betjänar till största delen mark belägen utanför detaljplaneområdet. Därför finns ingen anledning för kommunen att ta över huvudmannaskapet helt och hållet. Att kommunen är väghållare i enlighet med detaljplaneförslaget motiveras av att kommunen projekterar ett nytt bostadsområde i direkt

anslutning till detaljplaneområdet. Området angör där kommunalt huvudmannaskap nu föreslås sluta. Kommunen är en stor delägare i gemensamhetsanläggningen och kommer så förbli. Konsekvenserna för Kilarne GA:3 blir därför att de får något kortare vägsträcka att förvalta.

Bygglovplikt

De bullerskyddande planken är bygglovsbefriade.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Tidplan

Samråd	januari-februari 2014
Granskning	april 2014
Antagande	juni - augusti 2014

FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning m.m.

I Järnvägsplanen för Kilaforss föreskrivs att område för bullerskyddsanordning, markerat med T i detaljplanen, ska upplåtas med servitut åt trafikverket för bullerskyddsanläggningen. Detta löses i särskild ordning av Trafikverket och regleras inte i detaljplanen. I och med den nya vägen kommer även gemensamhetsanläggningen att revideras.

Inlösen och intrång

Mark som betecknas som "allmän plats" i detaljplan har kommunen rätt och skyldighet att lösa in. Det gäller mark med beteckningarna Lokal- och Huvudgata, samt områden betecknade Natur. Berörda markägare har rätt till ersättning.

EKONOMISKA FRÅGOR

Planekonomi

Detaljplanens framtagande bekostas av Bollnäs kommun.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Ett genomförande av detaljplanen innebär flera konsekvenser för enskilda. Vissa kommer att få mark inlöst. Fastigheten Kilarne 3:78 får ändrad användning. Fastigheten Kilarne 3:73 får en ny infart som kommer att bekostas av Trafikverket. Åtgärder sker på flera enskilda bostadshus för att skydda mot buller som en följd av järnvägsplanen. Bullervall byggs. Byggrätter förändras för flera fastigheter, några minskas som en följd av bullersituationen, andra utökas för att anpassas till befintlig bebyggelse. Skyddsbestämmelser läggs till på värdefull bebyggelse så att rivning inte är tillåten. Förbättrad trafiksäkerhet uppnås. Landskapsbilden förändras genom anläggande av bullervall och ianspråktagande av odlingsmark för den föreslagna huvudgatan. Sänkning av grundvattennivån i anslutning till vägporten.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMAN

Detaljplanen är upprättad på Samhällsbyggnadskontoret i Bollnäs i november 2013. Medverkande tjänstemän är Bashir Hajo, Carin Flinck, Tony Stark och Mikaela Nilsson. Konsulter har varit Maria Hildén och Anna Nilsson på Vectura Consulting AB.

Juni 2014

Bashir Hajo
Stadsarkitekt

Maria Hildén
Planarkitekt

Anna Nilsson
Planeringsarkitekt